

SIMON
SCARROW
VYHNANSTVÍ

TRIBUNA CATONA ČEKÁ MIMOŘÁDNĚ NEBEZPEČNÁ MISE

Vyhnanství

Vyšlo také v tištěné verzi

Simon Scarrow

Vyhnanství – e-kniha

Copyright © BB/art s. r. o., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

VYHNANSTVÍ

SIMON SCARROW

VYHNANSTVÍ

Přeložil Jaroslav Žerávek

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2021

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2020 by Simon Scarrow

All rights reserved.

Z anglického originálu *The Emperor's Exile*

(First published by Headline Publishing Group, Great Britain, 2020)

přeložil © 2021 Jaroslav Žerávek

Redakce: Jiří Páček

Jazyková korektura: Mirka Jarotková

První vydání v českém jazyce

ISBN tištěné knihy: 978-80-7595-493-0

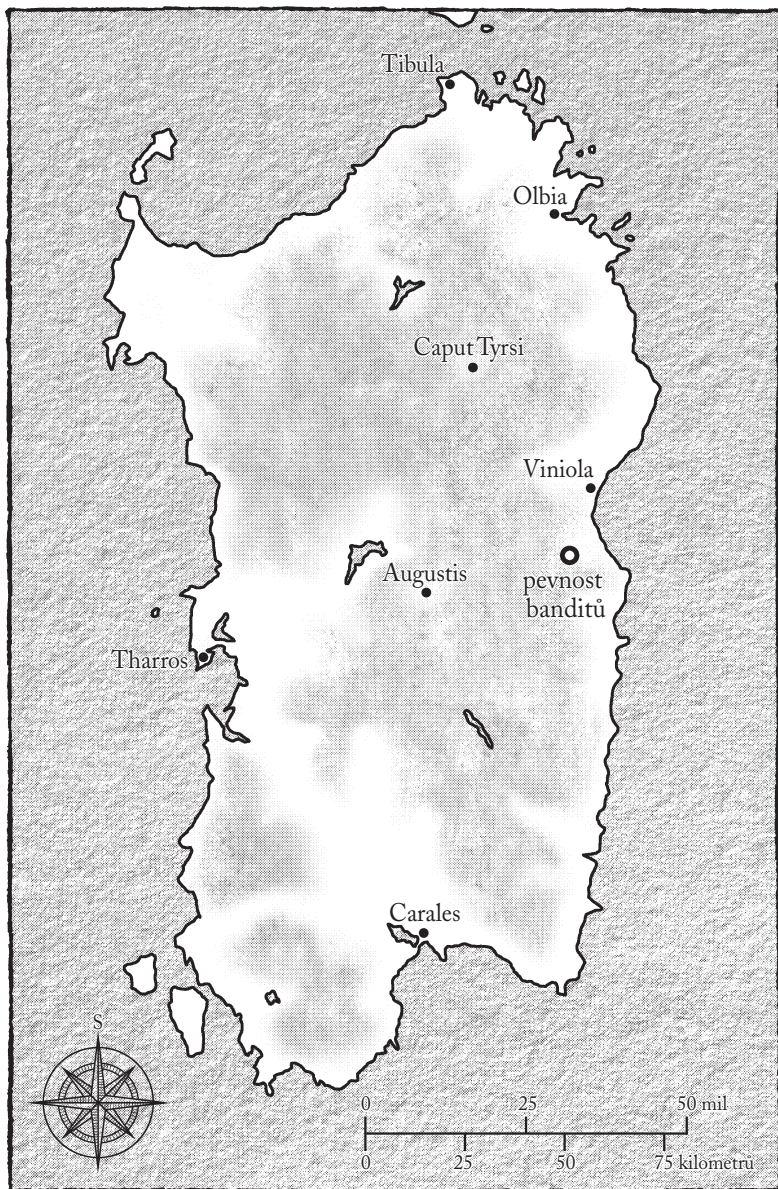
ISBN ePUB: 978-80-7595-536-4

ISBN MOBI (Kindle): 978-80-7595-537-1

ISBN PDF: 978-80-7595-538-8

Mému synu Nickovi, v roce jeho 21. narozenin
a ukončení studia.
Blahopřání, respekt a lásku.

ŘÍMSKÁ PROVINCE SARDINIE, R. 57 N. L.

Seznam postav

Pretoriáni

prefekt Quintus Licinius Cato: mladý důstojník s příliš dobrým srdcem

centurion Lucius Cornelius Macro: veterán, který odchází do výslužby

centurioni: Ignatius, Plancinus, Porcino, Metellus, důstojníci druhé

kohorty pretoriánské gardy, sami dobří a věrní muži

optioni: Pelius, Cornelius, z druhé kohorty, které čeká povýšení

(a neklidná provincie)

Catonova domácnost

Apollonius: tajný agent, a vysoce inteligentní

Petronella: Macronova manželka, těší se na jeho dlouho oddalovanou výslužbu

Lucius: Catonův syn, těší se, až vyroste a bude jako Macro

Croton: správce Catonovy domácnosti

Pollenus: otrok, dříve v majetku senátora Seneky, proto se na něj hledí s oprávněným podezřením

Cassius: psisko krvelačného vzhledu, ale se zlatým srdcem

Císařský palác

císař Nero: marnivý vládce římského světa

senátor Seneca: Neronův trpělivý učitel

prefekt Burrus: Neronův netrpělivý rádce

Provincie Sardinie

guvernér Borus Pomponius Scurra: zahálčivý aristokrat povýšený na místo, na něž svými skromnými schopnostmi zdaleka nestačí

Decianus Catus: Scurrův rádce; muž, který umí tahat za nitky

dekurio Locullus: voják ze Scurrova štábu

Claudia Acte: Neronova zapuzená milenka, kterou její současné postavení vůbec netěší

centurion Massimilianus: hlavní centurion šesté galské kohorty

optio Micus: odvážný mladý důstojník z šesté galské kohorty

Pinotus: radní města Augustidy

Lupis: bývalý lovec, který se stal vojákem v pomocné kohortě

Calgarno: mladý lupič, který si ukousl větší sousto, než zvládne

Barcano: majitel spřežení mezků, který si cení víc podnikání než vlastního života

Vespillo: vozka spřežení mezků, který si cení víc vlastního života než podnikání svého zaměstnavatele

Benicus: vůdce lupičů, který si cení víc majetku druhých než vlastní etiky

Milopus: pastýř, který ví víc, než je pro něj zdravo

Ostatní

Olearius Rhianarius Probitas: majitel nízkonákladové lodní společnosti

prefekti: Vestinus, Bastillus a Tadius, velitelé kohort sardinské posádky

Kapitola první

Řím, léto r. 57 n. l.

Ze zahrady Pýchy Latia byl pěkný výhled na město. Hostinec stál na malém návrší blízko Via Ostiensis, silnice, která vedla z přístavu Ostie do Říma, vzdáleného asi patnáct mil. Lehký vánek šustil listím vysokého topolu rostoucího kousek od hostince. Stoly a lavice v zahradě stínily před dusivým žářem poledního slunce mřížoví, po němž se pnula réva. Pýcha Latia stála na dobrém místě a prosperovala díky čilému obchodu. Po silnici putovali kupci a povozníci, kteří do hlavního města přiváželi zboží z celé říše, a také úředníci a cestující z nedávno dokončeného přístavního komplexu v Ostii. Zastavovali se zde poutníci vydávající se z Říma na plavbu přes moře nebo, jako tomu bylo v případě skupinky sedící u stolu s nejlépeším výhledem na Řím, vracející se do hlavního města po měsících služby ve východním pohraničí.

Bylo jich pět: dva muži, žena, chlapec a velký, divoce vyhlížející pes. Hostinský, který starým hadrem ometal mravence z pultu, si je zkoumavě prohlížel. Byl dost bystrý, aby poznal vojáky, bez ohledu na to, zda na sobě mají uniformu, nebo ne. I když tihle muži byli oblečení v lehkých plátěných tunikách namísto těžkých legionářských vlněných pláštů, z držení těla číselo sebejistota veteránů a kůži jim zdobily jizvy svědčící o životě plném bojů. Starší z nich byl menší, než se slušelo na vojáka, ale s tělem zápasníka. Krátké tmavé vlasy měl prokvetlé a obličej vrásčité a zjizvený. Ale vrásky kolem očí a koutků úst a občasná pousmání patřily člověku s dobrosrdečnou povahou a spoustou těžce vydobytých zkušeností. Táhne mu na padesátku, odhadoval hostinský, a už musel dospět na konec kariéry. Druhý muž, sedící vedle chlapce, měl také tmavé vlasy, ale musel být nejméně o deset let mladší, spíš tak kolem třicítky. Dalo se to těžko odhadnout, protože zamyšlený výraz a kontrolovaná ladnost pohybů odpovídaly zralosti muži mnohem staršímu. Co starší muž postrádal na výšce, to jemu přebývalo a jeho štíhlost kontrastovala s podsaditou a svalnatou postavou jeho druha.

Nesourodější dvojici snad hostinský ještě neviděl, ale očividně šlo o tvrdáky, a proto byl rád, že sedí teprve u prvního džbánku vína a jsou střízliví. Doufal, že to tak i zůstane. Vojáci u svých pohárů uměli být v jednu chvíli veselí a sentimentální, a vzápětí, jako mávnutím kouzelného proutku, vztekli a násilničtí. Naštěstí se zdálo, že žena a chlapec na ně mají zklidňující účinek. Žena seděla vedle staršího muže a v tu chvíli se k němu přisunula a on ji objal chlupatou paží. Dlouhé tmavé vlasy měla svázané v prostém ohonu, takže vynikl její široký obličej s tmavými očima a smyslými rty. Měla plnou postavu, chovala se nenuceně a v počtu pohárů vína nijak za muži nezaostávala. Chlapci mohlo být tak pět, měl tmavé kudrnaté vlasy a stejný úzký obličej jako mladší muž. Z toho hostinský usoudil, že jde o otce a syna. V dětské tváři se zračilo šibalství, a zatímco dospělí rozprávěli, sáhl rukou po ženině poháru. Jenže ta ho zlehka odstrčila, aniž na něj vůbec pohlédla, jako to umějí jen ženy, u nichž se při výchově dětí vyvine jakýsi neomylný šestý smysl.

Hostinský se usmál. Odhodil hadr do kbelíku s kalnou vodou a vykročil k jejich stolu. Zastavil se v uctivé vzdálenosti od psa.

„Dáte si něco k jídlu, přátelé?“

Pohlédli na něj a starší muž odpověděl. „Co máš?“

„Mám tam dušený hovězí. Vepřový řezý – teplý nebo studený. Taky pečený kuře, kozí sýr, čerstvě upечenej chleba a sezonní ovoce. Vyberte si a moje děvče vám připraví tu nejlepší hospodskou baštu, jakou vůbec na Ostijský silnici najdete.“

„Nejlepší baštu na celejch patnácti mílich?“ Starší muž se zachechtal a pokračoval jízlivě. „To asi moc velkou konkurenci nemáš.“

„Nech toho, Macrone,“ vložil se do hovoru mladší. Pak se obrátil k hostinskému. „Potřebujeme něco rychlého. Dáme si studené vepřové a kuře a k tomu košík chleba. Máš olivový olej a garum?“

„Jo, za malej příplatek.“

„Nemám rád garum,“ zamumlal hošík. „Je to fuj.“

Starší muž se na něj usmál. „Nemusíš to jíst, Lucie. Dám si tvoji porci.“

„Kolik to bude stát?“

Hostinský rychle v duchu počítal podle ceny surovin, ale hlavně podle kvality oděvů mužů a pravděpodobnosti, že u sebe mají úspory z před-

chozího působení. Ze zkušenosti věděl, že muži vracející se domů se obvykle nezdráhali utratit bez větších okolků víc, než bylo zvykem. Poškrábal se na spánku a odkašlal si. „Mužu vám nachystat baštu za tři sestercie na hlavu. Včetně garumu, oleje a dalšího džbánů vína.“

„Tři sestercie!“ zalapala nevěřičně po dechu žena. „Tři? To si děláš srandu, kámo. Když ti za nás za všechny zaplatíme pět, ještě pořád na tom královsky vyděláš.“

„No, tak to teda prr...“ Hostinský se zatvářil uraženě a ustoupil o půl kroku. Ale ona mu vzala slova od úst, než se vůbec stačil nadechnout, bodla proti němu prstem a zadívala se přes něj, jako by mířila šípem.

„Ne! Ty prr, ty jeden šejdíři. Nakupuju jídlo na římskejch trzích, co jsem se naučila chodit. Poslední roky jsem taky strávila na trzích na venkově i v ulicích Tarsu. Nikde jsem nezažila, že by se někdo snažil o to, o co se tady pokoušíš ty.“

„Ale... ale všechno zdražilo, co jste byli pryč,“ vyhrkl hostinský. „Na Sardinii je hladomor a epidemie, a to všecko žene ceny nahoru.“

„Zkus jinou pohádku,“ odsekla.

Mladší muž se neubráníl smíchu. Vzal ženu za ruku a láskyplně ji stiskl. „No tak, klid, Petronello. Naháníš tomu muži hrůzu. Platím já.“ Pohlédl na hostinského. „Radši se nějak v klidu dohodněme, co ty na to?“

„Tak teda deset,“ odpověděl rychle hostinský. „Za míň to nejde.“

„Deset?“ Muž si povzdychl. „Spíš bych řekl, že osm, nebo na tebe zase vypustím Petronellu.“

Hostinský na ni opatrně pohlédl a nasál dech mezi zažloutlými zuby. Pak pokývl. „Tak jo, osm. Ale žádný víno.“

„S vínem,“ podotkl muž rozhodně. Z hlasu mu zmizel veškerý humor, když se na hostinského upřeně zadíval tmavýma očima.

Hostinský nadul tváře, pak se obrátil a odcupital ke dveřím za pultem, které vedly do kuchyně. Za chůze volal pokyny na obsluhující děvče.

„To je moje holka,“ pronesl Macro. „Divoká jako lvice. Můžu to dosvědčit svými škrábanci.“

„Neměls mu platit osm, můj pane,“ zamračila se Petronella. „Je to moc.“

Cato potřásl hlavou, pobavený tím, že ho občas pořád oslovovala jako svého pána. Svobodu jí dal už před rokem, když bylo jasné, že Macro-

novy city k ní jsou stálé. A teď z nich byli manželé a veterán centurion byl rozhodnutý požádat o propuštění, aby si oba mohli užívat klidného odpočinku. Popravdě dosáhnout klidu bude v jejich případě náročnější, než Macro očekával, protože se brzy chystali odcestovat do Británie, kde se chtěl ujmout poloviny podniku, který vlastnil společně se svou matkou. Cato ji znal natolik dobře, že mu bylo jasné, že co do divokosti si s Petronellou nezádá. Ukočírovat ty dvě dá Macronovi pořádnou práci. Centurion bude nejspíš brzy litovat, že už není v legiích, protože střety mezi těmi dvěma budou mnohem děsivější než to, co zažil. Jenže bylo to jeho rozhodnutí a Cato se nemohl, ani nechtěl, do přítelova života vměšovat. Macro mu bude scházet – opravdu moc –, jenže i on musí přijít na způsob, jak žít dál. A třeba se jejich cesty někdy v budoucnu znovu protnou, pokud by Catona přidělili k vojsku v Británii.

Vyhnal z hlavy myšlenky na vzdálenou budoucnost a mlaskl na Petronellu. „Už mi konečně přestaň říkat pane. Nejsem tvůj pán o nic víc, než kdy bude tvůj manžel.“

Macro se usmál a zlehka ji pohladil po zadku. „V minulosti jsem vydrežoval mnohem vzpurnější nováčky, než je ona. U všech bohů, Catone, vždyť tys byl jeden z největších ňoumů, který jsem zažil, když ses objevil v pevnosti Druhý legie.“

„A podívej se na něj teď“, přerušila ho Petronella. „Tribun pretoriánský gardy. Zatímco tys to nikdy nedotáh dál než na centuriona.“

„Každýmu, co mu patří, má milá. Já jsem centurionem rád. V tom jsem nejlepší.“

„V tom jsi *byl* nejlepší“, vypíchl Petronella. „Ty dny skončily. A ty bys měl rychle zapomenout na představy, že se mnou budeš jednat jako s nějakým nováčkem, jinak ti dám co proto.“ Zaťala ruku v pěst a přistrčila ji Macronovi pod nos. Pak se uvolnila.

Lucius šťouchl do Catona. „Líbí se mi, když se Petronella naštvě, taťtínku,“ zašeptal. „Nahání strach.“

Macro se hlasitě rozesmál. „Jo, mladej! A tos ji ještě pořádně nezažil. Láska mého života je tak houževnatá jako starý boty.“ Opatrně na ni pohlédl. „Ale mnohem milejší.“

Petronella obrátila oči navrch hlavy a praštila ho. „Ale nech toho.“

Macro nasadil upřímný výraz. Zvedl ruku, obrátil si její tvář k sobě a něžně ji políbil. Opětovala polibek, objala ho kolem širokých zad a přitáhla si ho k sobě. Jejich rty zůstaly ještě chvíli přitisknuté, než se od sebe odtrhly, a Macro užasle potřásl hlavou. „U všeho, co je mně svatý, ty jsi pro mě ta pravá. Moje holka. Moje Petronella.“

„Můj milovanéj...“ odpověděla a oba na sebe láskyplně hleděli.

Cato si odkašlal. „Nechcete, abych vám tady dohodl za slušnou cenu pokoj?“

Jídlo dorazilo krátce poté. Přinesla ho na velkém tácu podsaditá obsluhující dívka, ze které kapal pot, jak se lopotila nad ohništěm v kuchyni. Odložila podnos a vyskládala vepřové plátky a dvě pečená kuřata položená na dřevěném talíři, proutěný košík obsahující několik malých kulatých bochníků, dva zazátkované džbánky oleje a garumu a další s vínem. Porce byly větší, než Cato čekal, a ve své dobré náladě dal dívce sestercius spropitného. Vytřeštila oči na minci v dlani a pak se nervózně ohlédla přes rameno. Ale hostinský stál právě u dalšího stolu, kam se posadili dva jiní zákazníci. Strčila si minci do kapsy v přední části ušmudlané stoly a spěchala zpátky do kuchyně.

„Á, to je život!“ poznamenal Macro, když si odtrhl kuřecí stehno, zakousl se do ožehlé kůže a začal žvýkat. „Pěknej slunečnej den. Ta nejlepší společnost. Dobrý jídlo, ucházející víno a vyhlídka na pohodlnou postel. Ještě tak kdyby byla horká koupel a čistý oblečení.“

„Věřím, že v domě se něco najde,“ odpověděl Cato a hodil kousek masa psovi. Ten ho zhltl a pak dal pánovi štouchnutím do ruky najevo, že chce ještě. Cato se usmál. „Promiň, Cassie, to je všechno.“

Zavazadla nechali v Ostii a jeden z Catonových mužů dostal za úkol je odvézt do Říma. Mířili do velkého domu, který Catonovi patřil na Viminálu, v jedné z nejbohatších čtvrtí ve městě. Jeho povýšení na velitele pomocné kohorty před několika lety s sebou neslo také postup mezi jezdcy, společenskou vrstvu jen stupínek pod senátory. Byl také významným mužem, do velké míry díky tomu, že získal dům a majetek po svém bývalém tchánovi, který se zapojil do spiknutí proti císaři. Nebýt Catonova

zásahu, zrádcům by se podařilo Nerona zavraždit. Jako odměnu získal veškerý majetek senátora Sempronia.

Takové zvraty osudu nebyly u římské aristokracie pod císařskou vládou nic nezvyklého, pomyslel si Cato. Uvědomoval si, že co císař dal, mohl stejně snadno odebrat. Teď, když měl na starost výchovu synka, byl odhodlaný nijak si nezadat a nepokoušet štěstěnu. Nebylo to ovšem nijak snadné, když uvážil špatný začátek konfliktu s Parthií během předchozích dvou let. Pokus nahradit arménského vládce římským sympatizantem vedl ke katastrofě a v případě revolty malého pohraničního království zase hrozilo, že se rozšíří dřív, než ji Římané dokážou rozdrtit. Cato sehrál roli v obou taženích a teď se bál, že za to zaplatí, až podá hlášení v císařském paláci.

Po výbuchu smíchu pohlédl směrem k hostinskému a jeho dalším zákazníkům. Muž se obrátil a cosi nařídil obsluhující dívce. Potom přešel ke Catonovi a jeho společníkům a nasadil veselý úsměv.

„Tak co říkáte na jídlo? Je tak dobrý, jak jsem říkal, ne?“

„Ujde,“ odpověděla Petronella a přehnaně pozorně si prohlížela jeden z bochánků. „Chleba mohl být čerstvější.“

„Vždyť je upečený dneska ráno.“

„Možná je upečený ráno. Ale ne dneska.“

Hostinský zaťal zuby a pak pokračoval. „Ale zbytek je dobrý, ne? Víc než ujde, myslím. Co říkáš, synku?“ Prohrábl Luciovy kadeře. Chlapec, který právě usilovně žvýkal kus šlachy, jeho ruku setřásl a zvedl oči.

Cato polkl a vložil se do hovoru. „Je to dobré.“

Navzdory Petronelliným oprávněným námitkám nechtěl zbytečně hostinského dráždit. Takoví muži byli užitečným zdrojem klepů a informací, které získávali od projíždějících obchodníků, a on by se rád dozvěděl víc o situaci v Římě, než do města vstoupí. Chvatně polkl sousto chleba namočeného v oleji a odkašlal si.

„Byli jsme pár let na východní hranici.“

„Aha!“ Hostinský přikývl. „Bojovali jste proti těm parthskejm hajzlům, co? Jak pokračuje válka?“

„Válka?“ Cato s Macronem si vyměnili pohledy. „Ještě ani nezačala.“

„Ne? Když jsem byl naposledy v Římě, v oznámeních vyvěšených na Foru se psalo o řadě bojů v pohraničí. Prej jsme jim to pěkně natřeli.“

„No, nemůžeš věřit všemu, co se píše,“ podotkl Macro. „Datum, to je ještě tak pravda. Ale to ostatní...“ Pokrčil rameny.

Hostinský se zamračil. „Chceš říct, že ty oznámení jsou falešný?“

„Falešný oznámení? To snad ne. Ale životní úspory bych na ně nevsadil.“

„To je jedno,“ pokračoval Cato. „Byli jsme bez zpráv o dění v hlavním městě. Měli bychom o něčem vědět?“

„Za posledních pár roků? Kolik máte času?“

„Dost, abychom se najedli a pak se znovu vydali na cestu. Tak buď stručný.“

Hostinský se poškrábal na tváři a dával si dohromady myšlenky. „Důležitý je to, že Pallas už asi dlouho nevydrží.“

„Pallas?“ zvedl Macro obočí. Pallas byl jeden z císařských propuštěnců, které Nero zdědil po Claudiovi, a císařův hlavní rádce. Pro tohle postavení byly nejdůležitějšími dovednostmi špehování, bodání do zad, lačnost a ambice, a Pallas tím vším oplýval. Jenže teď se zdálo, že ho odstavili nebo že mezi svými rivaly narazil na někoho stejně schopného. „Co se stalo?“

„Obvinili ho ze spiknutí s cílem svrhnout císaře. Soud začne tak za měsíc. Mělo by to být dobré představení. Bude ho hájit senátor Seneca. Rozhodně bych se na to šel podívat, nemít tady tolik práce.“

Macro pohlédl na přítele. „Zatraceně, to je teda zvrát. Já myslel, že Pallas má rypák hluboko ve žlabu. Když uvážíme, jak pevně všechno drželi s Agrippinou v rukách,“ uzavřel opatrně.

Cato přikývl a uvažoval nad přesunem moci v hlavním městě. Pallas se v posledních letech života předchozího císaře spojil s Agrippinou a jejím synem Neronem. A jeho vztah s matkou nového císaře nebyl pouze politický. Cato a Macro tohle tajemství odhalili před několika lety a moudře drželi jazyk za zuby. Ne že by se o tom nedrbalo u stolů aristokratů nebo u veřejných kašen v chudinských čtvrtích. Jenže klepy byly jedna věc. Znat pravdu bylo mnohem nebezpečnější. A teď to vypadalo, že se Pallasova kariéra blíží ke konci. Nejspíš fatálnímu. A možná nejen ta jeho.

„A budou spolu s ním soudit ještě někoho dalšího?“

„O ničem takovém nevím. Možná jednal sám. Ale spíš dostal císař zá-lusk na jeho majetek. Nepotřebuješ ani tak velký bohatství jako on, aby

sis nadělal nepřátele. Lidi, kterým jsi cestou nahoru šlápl na krk. Víš, jak to chodí v lepší římské společnosti. Vždycky jsou připravený ti vrazit kudlu do... aspoň se to povídá.“ Zarazil se a pohlédl znepokojeně na Cato. „Co jste to říkali, že budete v Římě dělat?“

„Povolali nás zpátky. Teda přesněji moji kohortu pretoriánské gardy.“

„Tvoji kohortu?“ Hostinský se rozpačitě usmál, protože mu došlo, že se svými názory na císařské pohnutky možná vkročil až na příliš tenký led.

„Jsem velící tribun. Tady Macro je můj hlavní centurion. Připluli jsme na první lodi do Ostie. Ostatní muži plují několik dní za námi, takže možná budeš mít štěstí, až tudy budou procházet.“

„Nechtěl jsem nijak kritizovat ty nahoře, pane. Jen se to povídá v ulicích. Nechtěl jsem nikoho urazit.“

„Klid, prosím tě. Tvoje názory na Nerona nebudeme nikde šířit. Ale co Agrippina? Nevíš, jestli měla něco společného s obviněním Pallase ze spiknutí? Když jsme odjížděli na východní hranici, ti dva byli císařovi nejbližší rádci.“

„Už to tak není, pane. Jak jsem říkal, Pallase čeká soud a ona upadla v nemilost. Císař ji vykopl z paláce a zbavil ji osobních strážců.“

„Fakt Nero něco takového udělal?“ ujišťoval se Macro. „Když jsme ty dva viděli spolu naposledy, měla ho omotaného kolem malíčku. Vypadá to, že mladému přece jenom narostly koule a má hlavní slovo. To je dobrý.“

„Snad,“ pronesl zamyšleně Cato. Ze zkušeností s novým císařem pochyboval, že Nero něco takového podnikl opravdu sám od sebe. Spíš mu ruku vedla nějaká jiná frakce v paláci. „Tak kdo radí císaři dnes?“

I když už se hostinský uklidnil, že jeho slova nikdo nepoužije proti němu, přece jen ztišil hlas. „Podle některých skutečnou moc teď drží v rukách Burrus, velitel pretoriánské gardy. On a Seneca.“

Cato uvažoval nad tímhle posledním klípkem a pak zvedl obočí. „A co říkají ostatní?“

„Prej je Nero otrokem své milenky, Claudie Acte.“

„Claudia Acte? O té jsem nikdy neslyšel.“

„To mě nepřekvapuje, pane. Vzhledem k tomu, žeš byl několik roků pryč. V jeho společnosti ji vídají teprve několik měsíců. V divadle, na dostizích a tak dál. Já ji taky zahlídl, když jsem byl naposled v Římě. Pěkná

tvářička, ale povídá se, že je to propuštěná otrokyně, a to se těm bohatejm moc nezamlouvá.“

„To si umím představit.“ Cato věděl, jak nedůtkliví byli tradičnější senátoři v otázkách rozdílného společenského postavení. Považovali svůj náhodný původ, díky němuž měli obrovské výsady, za jakési bohy dané právo na to, aby zacházeli se všemi ostatními lidmi jako s něčím podřadným. Afektované povýšené chování těch nejhorsích z nich mu silně lezlo krkem. I když měli pocit, že jejich hovno voní líp než sračky chudáků, rozhodně tomu tak nebylo. Navíc právě ty sračky zabíraly víc místa v jejich hlavách než ten zbytek, co se dal považovat za mozek. Jen pomyslení, že se císař ukazuje na veřejnosti s ženou nízkého původu, muselo ty citlivější ze senátorů přimět k osnování spiknutí. Nero hrál vysokou hru, i když si to nejspíš vůbec neuvědomoval.

„A teď už vás nechám v klidu jít, pane.“ Hostinský kývl na Catona a jeho společníky a zamířil ke stoličce na konci pultu.

Macro si rychle přihnul vína, pak říhl a usmál se. „Vypadá to, že se věci v Římě konečně mění k lepšímu. Při troše štěstí ten had Pallas zamíří do podsvětí a nebude nám už dělat potíže. Na to se stojí napít.“ Dolil pohár sobě i Catonovi. Jenže jeho přítel ho nechal nedotknutý na stole, ve tváři zamyšlený výraz.

„Co je, Catone? Našels na týhle situaci zase něco špatného? Proč aspoň jednou nemůžeme oslavovat dobrý zprávy?“

Cato si povzdychl a zvedl pohár. „Tak dobrá. Ale pověz mi, bratře, z předchozích zkušeností, kolikrát hned za dobrými zprávami nenásledují ty špatné?“

„Ále, vyser se na ten svůj pesimismus a radši si vychutnej víno!“

Petronella do něj šťouchla loktem. „Ovládej se! Chceš, aby Lucius taky takhle mluvil?“

Macro pohlédl na chlapce a zamrkal. Lucius se usmál.

„Doufejme, že se mýlím,“ pokračoval Cato. Zvedl pohár. „Na Řím, na domov a na klidný život. Zasloužíme si ho.“

Kapitola druhá

Na návratu domů po několika letech je vždycky něco znepokojivého, uvažoval Cato, když vstoupili do hlavního města a zamířili do jeho přeplněných ulic. Přestože mu na smysly ze všech stran působily známé obrazy, zvuky a pachy města, cosi na nich mu připadalo zvláštní a zneklidňující. Ten pocit, že život šel dál a on je cizincem na místě, kde se narodil a vyrostl. Taky se všechno teď zdálo podivně menší. Řím pro něj kdysi znamenal celý svět, rozlehlý a všeobjímající. Tehdy si vůbec neuměl představit, že jeho třídy, chrámy, divadla a paláce by mohlo něco jiného v říši nebo mimo ni vůbec překonat ve výstavnosti, nabídce zábavy nebo sofistikovnanosti knihoven a učenců. Jenže pak Cato město opustil a na vlastní oči spatřil bohatství Parthie, Velkou knihovnu v Alexandrii, jejíž galerie se táhly ve stínu mohutného majáku na Faru, mnohem vyššího a působivějšího než jakákoli stavba v Římě. Jenže tak už to je, že všechna místa, se všemi zážitky, vypadají při opakovaných návštěvách méně působivě. Zkušenosti stále korigovaly vjemy z paměti, takže vzpomínka na počáteční údiv teď vypadala jen jako důkaz mírně zahanbující naivity.

Ale přes to všechno bylo příjemné se ponořit do známého. I otrepaný pocit, že někam patří, usoudil, je lepší než být vykořeněný. Navzdory puchu stok a výkalů na ulicích bylo kolem cítit hřejivé aroma upečeného chleba, kouře ze dřeva a opojná vůně koření z trhů. Ulice a třídy ze vzpomínek znovu ožily, když zamířili kolem císařského paláce přes Forum a nahoru do svahu Viminalu a procházeli mezi přeplněnými a rozpadajícími se činžovními domy ve slumu na úpatí kopce. Cato vzal Lucia za ruku, aby se mu neztratil v úzké rušné ulici, pohlédl na něj a spatřil v synových očích vzrušený výraz, s nímž pozoroval lidi spěchající kolem nich.

„Jistě. Když jsme odjížděli z Říma, byls ještě příliš malý, aby sis tohle všechno nějak moc pamatoval.“

„Pamatuju se, tatínku,“ namítl vzdorně Lucius. „Je mi už šest. Nejsem žádné malé dítě.“

Cato se zasmál. „To jsem taky netvrdil. Rosteš rychle, chlapečku. Až moc,“ dodal smutně.

„Moc rychle?“

„To pochopíš, až se sám taky staneš otcem.“

„Nechci se stát otcem. Chci být vojákem.“

Catonovi ztvrdly rysy, když mu hlavou prolétly vzpomínky, svíravé i vítězné. „Na to bude ještě dost času, jestli to opravdu chceš.“

„Chci. Strýček Macro říká, že ze mě bude dobrý voják. Jako ty. A taky budu velet své vlastní kohortě.“ Natáhl volnou ruku a zatahal Macrona za tuniku. „Žes to říkal, strýčku?“

„Jasně, mladej.“ Macro přikývl a pevně svíral Cassiovo vodítko. Pes, vzrušený z té palety vůní a zvuků všude kolem, se snažil všechno prozkoumat. „Život vojáka máš v krvi. To z tebe udělá pořádnýho chlapa.“

Cato pocítil při té představě rozpaky. Na rozdíl od svého přítele neviděl ve vojenství příležitost k hledání slávy. V lepším případě šlo o nutné zlo. Poslední možnost, když už selhal každý pokus o nalezení klidného řešení sporů mezi Římem a jinými říšiemi a královstvími. A způsob, jak obnovit pořádek v případě vzpoury nebo jiného občanského střetu. Věděl, že Macro nemá moc v lásce jeho názory v těchto záležitostech, a tak se jen zřídkakdy touhle otázkou přímo zaobírali. A právě proto Catona štválo, že Macro jeho synka v těchto nápadech podporuje. Bylo o to obtížnější něco namítat, aniž by to vypadalo, že přehání. Lepší strategií bylo prostě odvést pozornost někam jinam.

„Musíme ti najít domácího učitele, až se zabydlíme, Lucie.“

Chlapec se zakabonil. „Žádného nechci. Chci si hrát s Petronellou a strýčkem Macronem.“

Cato si povzdechl. „Víš moc dobře, že oba už brzo odjedou z Říma. Potřebuješ někoho, kdo se o tebe postará a začne tě vzdělávat, až už tady Petronella nebude.“

Střelila po něm zamračeným pohledem. „Naučila jsem ho písmenka a čísla, pane. A taky trochu číst.“

„Samozřejmě. Omlouvám se... Děkuju. Nebude snadné tě nahradit.“

Udobřená Petronella přikývla. „Poohlédnu se po někom, komu můžeš důvěřovat. Poptám se v ostatních domácnostech na Viminalu. Určitě se najde někdo, kdo mě nahradí.“

„Moje láska,“ usmál se Macro, „tebe nemůže nahradit nikdo. Vždyť ty seš v podstatě klukova druhá máma.“

„Já nechci, aby odešla,“ zamumlal Lucius a sklopil zrak. „Nemůžou zůstat?“

„Tohle už jsme probírali, synku,“ odpověděl Cato. „Čeká je jejich vlastní život.“

„Nemůžeš jim rozkázat, aby zůstali, tatínku?“

„Rozkázat jim?“ rozesmál se hlasitě Macro. „Chtěl bych vidět, jak Petronelle někdo něco rozkazuje. Zaplatil bych pěknou sumu za to, abych viděl, jak takovýho člověka moje ženuška zašlepe do země.“

Zahnuli do ulice, kde stál Catonův dům. Po obou stranách ji lemovaly malé krámky pronajaté majiteli velkých nemovitostí, které se rozkládaly za nimi. Na začátku ulice bylo několik činžovních domů, po nichž následovaly příbytky bohatších sousedů. Vstupy do velkých domů se nacházely mezi krámky a z ulice se do nich vcházelo mohutnými, železem pobitými dveřmi. Když došli ke Catonovu domu, v půli ulice, viděl Cato, že železář i pekař, kteří si od něj pronajali místa, stále provozují svoje živnosti po obou stranách schodů, které stoupaly z ulice k přednímu vchodu. Krátce se zastavil a kochal se udržovaným dřevem a bronzovými svorníky dveří. Pak vystoupal po schodech a energicky zabašil klepadlem.

Vzápětí se otevřela úzká špehýrka, mříží se na něj krátce zahleděl pár očí a pak se ozval zdušený hlas. „Co si přeješ?“

„Otevři dveře,“ rozkázal netrpělivě Cato.

„Kdo jsi?“

„Tribun Quintus Licinius Cato. A teď otevři!“

Dveřník přimhouřil oči a pak odpověděl. „Okamžik.“

Špehýrka se zavřela a Cato se obrátil k ostatním. „Musí to být nový dveřník. Nebo jsem se za tu dobu, co jsme byli pryč, změnil víc, než jsem myslel.“

Špehýrka se znovu otevřela a za mříží se objevil starší muž. Jeden pohled mu stačil. Petlice na druhé straně zarachotila, dveře se rozlétly a v nich

stál správce domu Croton. Rychle se uklonil a s úsměvem ustoupil stranou, aby Cato a ostatní mohli vstoupit. „Můj pane, moc rád vás zase všechny vidím. Netušili jsme, že se vracíte domů.“

„Teprve včera jsme přistáli v Ostii. Od svítání jsme na cestě.“

Croton rychle překonal překvapení. Zavřel dveře a hluk z ulice zůstal za nimi. V tiché vstupní chodbě teď znělo jen tiché zurčení vodotrysku v atriu. „Nechám vám hned připravit ložnice a obytné místnosti, můj pane. A po cestě se potřebujete taky najíst.“

„Jídlo počká,“ přerušil ho Cato. „Hlavně se chceme vykoupat a převléct do čistého. Ať roztopí oheň v lázni a pak se postarej o ostatní.“

Croton je obhlédl a pak nakrčil čelo. „A vaše zavazadla, pane?“

„Plují po řece z Ostie. Měli by je přinést zítra. Bude je mít na starost muž jménem Apollonius. Bude bydlet v domě s námi, takže dej připravit pokoj i pro něho.“

„Bohužel,“ zabručel Macro. Nechoval žádné vřelé city ke špehovi, který sloužil jako Catonův průvodce během jeho poslední mise v Parthii a souhlasil, že zůstane s tribunem, až se pretoriánská kohorta vrátí do Říma. Ne že by mužů v jednotce bylo nazbyt, uvažoval. Z původních přibližně šesti set pretoriánů jich přežilo bitvy z posledních dvou let jen nějakých sto padesát. I když na jejich standartě přibýlo několik medailí za statečnost, nějaký čas potrvá, než se početní stavy kohorty obnoví a bude znovu připravena do bojů. Na tom už se ale on podílet nebude. Macrona se na okamžik zmocnila lítost a stesk po kariéře a bratrích ve zbrani, které bude muset opustit, až se vydá na cestu do Británie. A nejvíc ze všech mu bude scházet Cato.

Macro byl u toho, když Cato jako mladíček dorazil do pevnosti Druhé legie na Rhenu, vyzábělý, promáčený a roztřesený. Jen s váháním si ho tehdy vzal pod ochranná křídla. Jenže Cato se postupně začal jevit jako slibný voják, stačilo pouze, aby se zbavil trémy. Od té doby Cato sloužil nejprve pod Macronem, pak ve stejné hodnosti, a nakonec ho povýšili nad něj. Za posledních patnáct let služby v pohraničí říše se z nich stala nerozlučná dvojice. Ale už brzy se rozejdou a vzhledem k tomu, jaká je bude dělit vzdálenost, se nejspíš už nikdy nesetkají. A s touhle skutečností se jen obtížně smířoval.

Nijak ho neuklidňovalo ani vědomí, že při nadcházejících taženích bude po Catonově boku Apollonius. Macro špehovi od samého začátku nedůvěřoval. Catonovi přidělil Apollonia jako průvodce na jeho misi do Parthie generál Corbulo. Řek byl hubený, kůže na oholené hlavě mu obepínala lebku tak těsně, že vypadal spíš jako duch zesnulého. Hluboko zasazené oči mu těkaly a jeho pronikavé inteligenci nic neuniklo. A právě tahle pronikavá inteligence posměšně dráždila lidi méně vzdělané a bystré. Pokud mohl existovat nějaký vzor „přechytralosti“, tak Apollonius byl první na ráně. Ovšem řeckému propuštěnci nescházely ani kladné vlastnosti. Jen velmi málo mužů se mu vyrovnalo co do zručnosti s nožem a rozhodně ho ocenil každý po svém boku v boji. Jenže ze stejného důvodu byste se k němu jen neradi obrátili zády. Něco na něm neustále podněcovalo Macronovu podezřívavost a on žil dost dlouho a měl dostatek těžce získaných zkušeností, aby svým instinktům důvěřoval.

Když je Croton vedl k jejich pokojům, Macro srovnal krok s přítelem a tiše promluvil. „Nejsem si jistý, že bych na tvém místě tak ochotně bral Apollonia pod svou střechu, bratře. Je ze stejného těsta jako Pallas a Narcissus a všichni ty zákeřný řecký propuštěnci.“

Cato se pousmál. Jako spousta Římanů měl také Macro tendenci přezíravě hledět na Řeky jako na rasu se sklony k domýšlivému intelektuálství a intrikánství. Šlo o lacinou představu, která jen lichotila víře Římanů ve vlastní upřímný projev a vznešenou poctivost. Za ta dlouhá léta, co prožili společně, se Catonovi nepodařilo zvrátit přítelovo stanovisko a za současných okolností už ani nemělo smysl se o to snažit.

„Apollonius se v Parthii osvědčil. Nebýt jeho, tak už nežiju.“

„Jenže on se snažil jen zachránit vlastní kejhák. To, že přítom zachránil i ten tvůj, byla pouhá souhra náhod.“

„To je jenom jeden pohled na věc... A koneckonců už jsem se rozhodl. Přidělím ho ke kohortě, bude mít na starost štáb na velitelství. Uvidíme, jak to dopadne. Ale podle mě se v něm mylíš.“

„Uvidíme. Nerad bych pak říkal, že jsem to říkal.“

Cato na něj pohlédl a usmál se. „Neměj starosti.“

Prošli atriem s malým jezírkem pod širým nebem a pak pokračovali chodbou k obytné části s výhledem na zdí obehnanou zahradu za domem.

Senátor Sempronius byl hrdý na upravené keře a květinové záhony a Cato se usmál, když viděl, že se Croton a jeho pár podřízených o zahradu během jeho nepřítomnosti dobře starali.

„Jsem moc rád, že jsme zase doma,“ pronesl. „Opravdu. Snad dokážu vychovávat Lucia a současně se věnovat svým povinnostem v pretoriánském táboře.“

„Budeš mít spoustu času,“ ujistil ho Macro. „Prostě nech dřinu na centurionech a užívej si na císařských slavnostech.“ Zamyšleně na Catona pohlédl. „I když, jak tě znám, už za rok se budeš chtít vrátit k povinnostem.“

Cato zavrtěl hlavou. „Myslím, že ne. Už toho bylo dost. Chci trochu klidu a prostor, abych mohl trávit čas s Luciem.“

Obrátil se a položil ruku synkovi na rameno. „Co ty na to, mladíku? Čeká nás spousta radovánek. Divadla, knihy, lov na venkově. Aréna, závody spřežení.“

„Závody!“ Lucius se okamžitě rozzářil. „Ano, to je ono! Chci vidět závodit spřežení!“

„Tak dobrá,“ přitakal Cato. „Vypravíme se na ně co nejdříve. Všichni čtyři. Ale teď se vykoupeme a převlékneme.“

„Musím se koupat, tatínku?“

„Samozřejmě že musíš,“ zakvokala Petronella a popadla ho za ruku. „Pojď, pane Lucie. Pomůžeme Crotonovi zapálit oheň v lázni.“

Zatímco ti dva zamířili do zahrady, Cato s Macronem se za nimi dívali.

„Bude se jí po klukovi stýskat,“ pronesl Macro. „Nám oběma.“ Pocítil, jak se jich obou zmocňuje melancholie, a znechuceně nakrčil nos. Je potřeba rychle změnit téma, usoudil. Poplácal přítele po zádech. „Víno! V domě musí někde bejt nějaký dobrý víno. Sedneme si se džbánkem u fontány, ať nám čekání líp uběhne. Pojď, bratře. Jde se na lov!“

Kapitola třetí

Následující den v poledne seděl Cato na lavici před kanceláří prefekta Burra, velitele pretoriánské gardy. Po krátkém přivítání předal svoji zprávu a pak se posadil venku, než si velitel rychle prostuduje dokument. Nijak zvlášť dobré čtení to nebude, uvažoval Cato. Jeho kohortu poslali na východ, aby působila jako osobní tělesná stráž generála Corbulona. Proto se od ní nečekalo, že se zapojí do bojů. Měla se vrátit bez újmy zpět do Říma, až ji odvolají. Jenže Corbulo měl nedostatek vojáků, a proto dostali Cato a jeho muži za úkol vést misi s cílem dosadit na trůn v Arménii římského kandidáta. Strategický význam tohoto malého království byl takový, že o nadvládu nad ním Řím a Parthie bojovaly už déle než sto let. Tentokrát utrpěli Římané porážku a král, kterého se pokusili vnutit Arménům, byl zajat a popraven, než potupeného Catona a jeho muže poslali zpátky za Corbulonem.

Corbulo se o celé záležitosti šířil jen minimálně. Oprávněně se obával, že tohle fiasko by mohlo vést k jeho odvolání z postu velitele východních vojsk. Odmítl návrat Catona a jeho mužů do Říma a následně ignoroval list s rozkazem, aby se kohorta vrátila za zbytkem gardy do tábora před hradbami hlavního města. Dělal maximum, jen aby se císař a jeho rádce s co největším zpožděním dozvěděli o plném rozsahu římské potupy. Pro Catona bylo náročné popsat krátké tažení, aniž líčením vrhl stín na Corbulonovu nebo svoji pověst, i když se Cato snažil, jak jen to šlo, vzhledem ke skromnému početnímu stavu, s nímž se vrátil. A Burra nepotěší ani následné povstání v městě Thapsis, v horách nedaleko Corbulonova velitelství v Tarsu. Římští vojáci tam museli přečkat tuhou zimu a zvládnout vzpouru, kterou zdusili jen se značnými obtížemi a ztrátami na životech. Nic z toho Corbulonovi a těm, kdo pod ním sloužili, žádnou velkou náklonnost císaře nepřinese. Jediná stránka hlášení, která by mohla Nerona a jeho rádce obměkčit, byly zpravodajské po-

znanosti, které získal Cato o terénu a politické situaci v Parthii, když na Corbulonův rozkaz vedl poselstvo k Parthům.

Cato vstal z lavice a protáhl si ramena. Pak si upravil postroj s medailemi, který mu visel přes naleštěný prsní štít. Dostavil se na velitelství ve své nejlepší uniformě a teď si pečlivě urovnal vínový plášť, aby mu visel v úhledných záhybech z ramen. Písař sedící stranou od dveří vedoucích do Burrovy kanceláře vzhlédl. Oba muži si vyměnili pohled a pak si písař odkašlal.

„Nemám ti přinést něco na osvěžení, pane? Je horký den.“

A skutečně byl. Až nezvykle horký i na červenec. Catonovi se na čele i na zádech perlil pot. Ale zavrtěl hlavou. „Není potřeba, děkuji.“

Písař sklonil hlavu a dál se věnoval číslům na voskových tabulkách. Cato přešel k oknu a vyhlédl na nádvoří k budově velitelství. Přes taškovou střechu nad arkádami jasně viděl velké prostranství, na němž se mohlo shromáždit tisíc mužů. Dál se nacházely kasárenské baráky, zeď tábora a pak moře chrámů, paláců, fór, činžovních domů, kde se tísnily ty nejhudší vrstvy obyvatel města, i větší domy bohatých. Obzoru vévodila rozsáhlá masa palácového komplexu, který se táhl po Palatinu. Zvuky města k němu přes zdi tábora doléhaly jen jako slabé hučení a blíž slyšel jakéhosi centuriona rvát nadávky na podřízené muže při prohlídce. Dole na nádvoří přecházeli sloupořadím mezi kanceláři písaři a důstojníci. Jenom stráž stála nehybně pod spalujícím sluncem, jejich krátké stíny byly na dlažbě jasně patrné. Každý z mužů měl bezvadný oděv a výstroj a Cato si uvědomoval poklid, který čísel ze všeho toho řádu a etikety, světa tak vzdáleného jeho nedávným zkušenostem s krveprolitím, hladem, bahnem a špínou, lezavou zimou a všudypřítomným nebezpečím v pohraničí, za nímž se táhlo území Parthie, nejmocnějšího nepřitele Říma.

V myšlenkách se vrátil k muži, který právě v sousední místnosti pročítal jeho hlášení. Jak Burrus zareaguje na pečlivě volená slova, jimiž Cato popisoval situaci ve východním pohraničí? Přijme to, že Corbulo se co nejlépe snažil vypořádat s obtížemi, jimž čelil, a že Cato sehrál svoji roli v událostech bez vlastní viny? Nebo se bude snažit odsoudit velitele kohorty, který se vrátil do Říma s méně než třetinou mužů schopných služby? To, co se stane, bude zásadní pro Catonovu budoucí kariéru. Až si ho Burrus předvolá, bude mít možnost své činy obhájit. Bylo důležité,

aby prefekta přesvědčil, aby podpořil jeho verzi událostí, až předá hlášení císaři a jeho rádcům v paláci. Věděl, že se těšil Burrovo přízni poté, co sehrál důležitou roli při potlačování spiknutí s cílem sesadit v počátcích vlády Nerona a dosadit na trůn místo něj vlastního syna předešlého císaře. Komplot nevyšel. Uzurpátor Britannicus a zbytek vůdců spiknutí byli mrtví. Jenže Cato věděl, že vděk má v kypícím světě římského politikaření vždy jen dočasnou povahu. Burrus měl už možná svého oblíbence, kterého chtěl dosadit na Catonovo místo.

Ozvalo se cvaknutí, jak se knoflík na dveřích otočil, a v nich se objevil Burrus. Byl to podsaditý muž s naolejovanými černými vlasy pečlivě upravenými tak, aby co nejvíce skryly předčasnou pleš. Na sobě měl hedvábnou tuniku vyšivanou stříbrnými nitěmi, které vytvářely na rukávech a kolem límce vzor dubových listů. Nohy mu zdobily uzavřené holínky z červené kůže po kolena. Protože už si předtím vyměnili strohý pozdrav, nepromluvil, ale pokynul Catonovi, aby vešel za ním do kanceláře. Pak se obrátil a zmizel uvnitř.

Cato rychle prošel dveřmi a zavřel je za sebou. Místnost, v níž se ocitl, se táhla přes celou šířku konce administrativního bloku a lemovaly ji lavice a stoličky pro případ, že by Burrus potřeboval jednat se svými důstojníky. Před stolem z ořechového dřeva, za který se Burrus usadil na polstrované sedátko, zády ke dvěma otevřeným oknům, byl volný prostor. Zprávu, napsanou na svitku a zatíženou kalamárem a dýkou, měl velitel před sebou. Nevyzval Catona, aby se posadil, jen sepjál dlaně a upřeně se na podřízeného zadíval. Zavládlo napjaté ticho a pak si Burrus odkašlal.

„Musím říct, že mi jen obtížně jde dohromady to, co je napsané tady, s poněkud optimističtějšími hlášeními, která Corbulo posílal z Tarsu. Tedy duchem se to blíží spíš zprávám, které jsme dostávali od císařských špehů sloužících s generálem. Potvrzují to, co tady píšeš o našem arménském rádoby králi. Vypadá to, že Rhadamistus má – měl – nebezpečně horkou hlavu. Je možné, že nám mohl způsobit ještě další problémy, kdyby skutečně usedl na trůn, takže jeho ztráta možná zase až tak hrozná není. Jenže to už nejdít.“

„Ne, pane.“

„Což nás přivádí k tvému chování na misi. Evidentně se zdráháš obvinít Corbulona z toho, že ti k vykonání úkolu svěřil nedostatečný počet mužů.“

Burrus se odmlčel dost dlouho, aby bylo jasné, že vyžaduje odpověď. Bylo lákavé souhlasit, že několik tisíc mužů bylo mnohem méně, než Cato považoval za nutné jako záruku úspěchu, ale nebyl připravený Corbulona podrazit. Generál byl dobrý voják a dalo se mu sotva připsat na vrub, že síly, které dostal k dispozici, nestačily na obranu východní hranice, natož na úspěšnou invazi do Parthie. Zaslouhoval si Catonovu věrnost.

„Generál mě pověřil velením takovému počtu mužů, jaký považoval za prozíravý, pane.“

„Prozíravý?“ Burrus se ledově usmál. „A jak by vypadal tvůj prozíravý odhad?“

„Pane?“

„Kolik mužů bylo podle tvého názoru zapotřebí k tomu, abyste pojistili Rhadamista na trůnu?“

Cato kývl ke svému hlášení. „Jak se tam dočteš, měli jsme dost mužů, abychom dobyli jeho hlavní město a udělali z něho krále.“

„Jen proto, aby vaše spojené síly o pouhý měsíc později porazili v bitvě povstalci. Ještě že nepřítel aspoň ušetřil zbytek tvého vojska jako mírové gesto vůči Římu, abychom mohli akceptovat jeho neutralitu.“ Burrus si povzdychl. „Věř mi, tribune, chápu, jak omezené má Corbulo zdroje. Jenže situace nebyla tak vyhrocená, aby musel poslat tebe a tvoje pretoriány na sebevražednou misi. Ztratils víc než tři stovky nejlepších císařových mužů. To Nerona nepotěší, tím si buď jistý. Zvlášť když uvážíme, že jste měli působit jen jako tělesná stráž a dodávat váhu Corbulonově autoritě. V žádném případě vás neměl posílat do bitvy.“

„To je přece účel vojáků, pane,“ namítl Cato.

„Nech si tyhle přednášky, tribune!“ vyštěkl Burrus. „Obyčejných vojáků snad. Ale pretoriáni jsou v záloze jako poslední možná zbraň. Ano, jsou to ti nejlepší vojáci ve vojsku, ale přesně kvůli tomu se jimi nesmí plýtvat ve vedlejších záležitostech jako Arménie nebo hašení vzpour v obskurních horských městech, o jejichž existenci nemá žádný civilizovaný člověk tušení. Já sám jsem ani nevěděl, že nějaká Thapsis existuje, dokud jsem její existence nelitoval. Corbulo překročil svoji pravomoc v tom, že vyslal tvoji kohortu podle své libosti. S tím nic nenadělám. Je na Neronovi, aby s generálem naložil podle svého uvážení. Ale tys měl taky svoje rozkazy. Měl

jsi protestovat, když Corbulo rozhodl, že tě posílá do Arménie. A s tímhle jako tvůj velící důstojník něco dělat *můžu*.“

Spustil dlaně na hlášení, pak se předklonil a oslovil Catona formálním tónem.

„Tribune Catone, rozhodl jsem, že budeš zbaven velení, dokud neskončí úplné vyšetřování tvého chování během tvé služby na východní hranici.“

A je to tady, pomyslel si Cato hořce. Odměna za dlouholetou službu Římu. Nemělo mě to překvapit, říkal si, ale přesto ho Burrova slova bolestně ranila.

„Od této chvíle je velením pověřen tvůj hlavní centurion Macro,“ pokračoval Burrus.

„Měl bych ti říct, pane, že centurion Macro má v úmyslu požádat o okamžité propuštění. Podepsal jsem už jeho žádost. Předloží ti ji během nejbližších dnů.“

„To je hodně zlé,“ zavrčel Burrus. „No, v tom případě převezme Macro velení, dokud nebude jeho žádost vyřešena a já za něj nenajdu náhradu. Ty mezitím neopustíš bez mého svolení Řím. Chceš k mému rozhodnutí něco říct?“

Catonovi se hnaly myslí všechny věci, které by *mohl* říct. Hlavní mezi nimi bylo trpké rozhořčení, že se s ním tak nespravedlivě jedná poté, co dělal to, co vždycky: sloužil, jak nejlépe uměl, zájmům Říma podle rozkazů, které dostal od nadřízených. Jenže současně odmítal dopřát prefektovi satisfakci při pohledu na vlastní hněv a zatrpkllost. A kromě toho potřeboval čas, aby si promyslel a naplánoval obhajobu svých činů, kterou předloží vyšetřovatelům. Pokud vůbec dostane možnost vypovědět svůj příběh.

Nadechl se, aby se uklidnil. „Teď ne, pane.“

Burrus se na něj zadíval a pak přikývl. „Chápu. V tom případě jsme skončili. S okamžitou platností jsi zbaven hodnosti tribuna a také chci, abys ihned opustil pretoriánský tábor. Bez mého výslovného souhlasu nemáš dovoleno do něj vstoupit. Pokud máš v kasárnách kohorty nějaké své osobní věci, máš svolení dát si je dopravit do svého domu. Budeš informován o postupu vyšetřování a všech dalších krocích, které proti tobě mohou být podniknuty. Rozumíš?“

„Ano, pane,“ odpověděl Cato přes zařáté zuby.

„V tom případě můžeš jít.“ Burrus úsečně ukázal ke dveřím. Pak s pohledem upřeným na stůl, aby už nemusel dál hledět Catonovi do očí, začal ze svitku odstraňovat provizorní těžítka.

Cato zatínal zuby. Obrátil se a vykročil pryč. V srdci mu vřel hněv a pálil ho v žilách, jak ho zasáhl pocit hanby nad takovým zacházením. Prožíval bolest téměř tak skutečnou jako jakékoli zranění, které za patnáct let služby Římu utrpěl.

„Zbavenej velení?“ Macro nevěřicně vyvalil oči. „To si děláš prdel, ne?“

Cato se posadil na mramorovou lavičku vedle přítele a zadíval se na bezpočet vlnek na hladině rybníčku, zčeřené dopadající vodou z vodotrysku. Zhluboka se nadechl a trpce si povzdychl. „Bohužel je to pravda, Macrone. Podle prefektova rozkazu převezmeš velení, dokud nebude jmenován tribun, který mě nahradí. Pochybuju, že to potrvá dlouho, vzhledem k počtu aristokratů, kteří se derou o místo v pretoriánské gardě.“ Pohlédl úkosem na Macrona. „Mrzí mě, že se kvůli mně zdrží tvoje propuštění z gardy, bratře.“

„Vyser se na lítost,“ odpověděl Macro. „Co si, u Hádu, Burrus o sobě myslí? Sděлил ti aspoň důvody?“

Cato přikývl. „Víceméně. Je to, jak jsem se obával. Císařovi rádci se dozvěděli, že všechno nejde tak hladce, jak to líčil Corbulo. Chtějí někoho exemplárně potrestat, aby to Corbulonovi došlo: buď budeš úspěšný, nebo tě čekají důsledky.“ Shýbl se, popadl oblázek a vhodil ho na list leknínu u paty vodotrysku. „Mému postavení nepomáhají ani ztráty, které utrpěla kohorta. A až budou pochodovat do tábora, prořídlé řady vyvolají rozruch. Bude se povídat, že jsem prostě jen další snaživce, odhodlaný dosáhnout povýšení bez ohledu na to, kolik životů mužů to bude stát.“

„To jsou kecý. Někteří možná budou bručet, ale až se dozvědí všechny okolnosti, tak pochopí.“

„Jak dlouho to asi potrvá? Víš, jak to chodí, bratře. Lež se šíří mnohem rychleji než pravda a napáchá víc škody, když zasáhne cíl. Až, nebo spíš jestli, vejde ve známost pravda o tom, co se stalo na východní hranici, bude už příliš pozdě. Ten, co mě nahradí, už bude sedět pevně v sedle a já strávím roky v Římě čekáním na nové velení. A vzhledem ke stínu pochyb,

který se nade mnou bude vznášet, už třeba nikdy nedostanu příležitost vstoupit znovu do vojska. Dny mé vojenské služby už možná skončily.“

„Kecy!“ odfrkl Macro. „Vzhledem k tvejm zkušenostem nikdo nenechá tvůj talent ležet ladem.“

Cato pokrčil rameny. „Snad máš pravdu. Ale když se podíváš na povahu lidí, kteří v Římě rozhodují, pokaždé nad rozumem zvítězí politika... Měl by ses co nejdříve hlásit Burrovi. Nejspíš tě bude chtít vyslechnout kvůli obsahu mého hlášení a zjistit, jestli nebude moct využít nějaké rozpory.“

„Využít? K čemu jako?“

„Dojde k vyšetřování toho, jak jsem vedl kohortu. Prefekt bude co nejrychleji shromažďovat důkazy. Chce, aby bylo jasně vidět, jak s důstojníkem, který ztratil tolik z Neronových nejlepších vojáků, jedná rychle a přísně.“

„V tom případě nesmíš ustoupit, pane. Udělám, co budu moct, abych ti pomohl. Totéž platí o ostatních centurionech a mužstvu. Postavíme se za tebe. Já Burra srovnám.“

„Prostě mu pověz pravdu, Macrone. A buď stručný. Nechci, aby ses do toho zapletl tím, že plácneš něco, co bude moct později využít proti tobě. Víím, že se brzo vydáš do Británie, ale oběma je nám jasné, že pokud si v Římě uděláš nepřátele, nikam před nimi neutečeš. Budou tě lovit, kam se hneš. Totéž platí i pro zbytek mládenců. Radši jim to řekni, až dorazí za námi.“

„Už se stalo. Lodě připluly včera do Ostie, pozdě odpoledne. Apollonius je viděl připlouvat, když se chystal na cestu se zavazadly. Dovezl je sem chvíli poté, co ses vypravil do pretoriánského tábora.“

Cato se rozhlédl. „Kde je?“

„V lázni.“ Macro ukázal palcem přes rameno. „Je tam celou dobu. Typickej zatracenej Řek, fláká se, kdykoli má příležitost.“

„Je užitečný.“ Cato vstal a s úsměvem napřáhl ruku. „Myslím, že bych ti měl pogratulovat k povýšení, i když bude tvé velení kohortě jen krátké. Zastupující tribun Macro. To zní docela hezky, nemyslíš?“

„Ne, zasraně, nezní,“ zavrčel Macro a odmítl podanou paži stisknout. „Není to správný. Celá ta situace je větší průšvih než rozpálenej nadřženej býk. Měl bys bojovat, pane. Já budu stát pořád za tebou.“

„Já vím. Ale prozatím dělej svoji práci. Počkáme, jak se rozběhne vyšetřování. Bude to síla, když půjdeš do civilu jako tribun, co?“

„Jako centurion jsem byl naprosto spokojenej.“

„Já vím. Jenže takový už je vojenský život. Nikdy nevíš, co ti osud přivane do cesty. Jedna věc je ale jistá. Jestli bleskově nehejbněš zadkem, neoblékneš se a nebudeš se hlásit Burrovi, možná bude volná taky hodnost úřadujícího hlavního centuriona.“

Cato zamířil do lázně v dolní části zahrady. Jeden z otroků, podsaditý muž jen v bederní roušce, nakládal rozpůlená polena do pece. Na širokých zádech se mu leskl pot. Z komína na konci budovy stoupal kouř. Šlo o skromnou stavbu v porovnání s jinými, které Cato viděl v domech bohatších obyvatel hlavního města, ale byla tam teplá a horká místnost, parní lázeň a malé jezírko uspořádané kolem vestibulu sloužícího jako šatna, kde na polici leželo několik činek. Zastavil se vedle otroka a muž, jakmile si všiml pánovy přítomnosti, se napřímil a sklonil hlavu.

„Tebe neznám,“ řekl Cato. „Co jsi zač?“

„Pollenus, můj pane.“

„Jak dlouho jsi členem domácnosti?“

„Sedm měsíců, můj pane. Croton mě koupil na trhu otroků, když předchozí zahradník zemřel. Starám se o zahradu a lázeň.“ V mužově hlase byl výrazný přízvuk. Cato nebyl schopný rozlišit jaký, ale muže rozhodně nevychovali v Římě ani jeho okolí.

Cato přikývl. „Jak víš, že jsem tvůj pán?“

„Byl jsem v zahradě, když ses včera vrátil. Croton mi tě ukázal, můj pane.“

„Aha. Tak tě tedy opožděně vítám, Pollene. Konej své povinnosti a služ mi věrně a budeme spolu vycházet.“

„Ano, pane. Budu,“ odpověděl Pollenus nevýrazně a Cato uvažoval, jestli v mužově hlase zaslechl stopu pohrdání, nebo si to jen namlouvá.

„Kdo byl tvůj předchozí pán?“

„Senátor Seneca, můj pane.“

„Seneca? Proč tě prodal?“

„Nepohodli jsme se kvůli kácení nějakých stromů v jeho zahradě, můj pane.“

„Nepohodli jste se?“ Cato zvedl obočí. „Ty ses opovážil nesouhlasit se senátorem?“

„Ano, můj pane. A dostal jsem kvůli tomu výprask, než mě odvedli a prodali.“

„Takže ses snad dostatečně poučil. Být otrokem je jako být vojákem. Oba musí poslouchat rozkazy. Jestli tady chceš zůstat, zapomeneš na vzdor, jaký jsi dal najevo před Senekou. Pokud budeš chtít svůj přestupek opakovat, vrátíš se zpátky na trh s otroky. Plň své povinnosti, a dostane se ti slušného zacházení. Mluvím jasně, Pollene?“

„Ano, můj pane.“

„Dobře. Pokračuj.“

Cato vstoupil do vestibulu a na židličky spatřil úhledně složený Apolloniův oděv a vedle boty. Rozepnul si sponu pláště a poskládal ho na malou dřevěnou lavici, pak si sundal zbroj a svlékl se. Pořád se nedokázal zbavit myšlenek na Pollena. I když se vůči té hrstce otroků, kteří mu patřili, choval tolerantně, očekával od nich totéž co od mužů pod svým velením. Zarázil se, pousmál se a v duchu se opravil: od mužů, kterým *velel*. Rozhodl se, že si o novém otroku promluví s Crotonem. Pokud se Pollenus zabydlel v nové domácnosti a nedělal potíže, bylo to v pořádku. V opačném případě, jestli jsou problémy s jeho chováním, ho prodá. V každém případě, navzdory tomu, co otrok uváděl jako důvod svého propuštění z předchozí domácnosti, už jen to, že měl vazby na Seneku, v Catonovi vzbuzovalo podezření.

Když byl nahý, vzal si Cato z police ve vestibulu jeden plátěný župan a ručník a zamířil do teplé místnosti. Byla prázdná, proto pokračoval do horké místnosti. Odhrnul kožený závěs v klenutém vstupu, který obě místnosti odděloval. Apollonius seděl na lavici naproti, ve světle pronikajícím malým zaskleným okénkem ho skoro nebylo vidět. Šlachovitě tělo se mu lesklo potem. Vzhlédl a pozvedl ruku na pozdrav.

„Tak brzo zpátky z tábora?“

Cato se posadil na protější lavici a stručně mu vylíčil, co se přihodilo. Apollonius mlskl.

„To je drsné. A sotva je to férová odměna za tvoji službu.“

„To máš pravdu,“ přitakal Cato. „Nejspíš ti nakonec nebudu schopný nabídnout pozici ve své kohortě. Mrzí mě to.“